

Jaume Marlès: "A Valls hem demostrat que l'increment de la diversitat en el verd atrau aus a les nostres ciutats"

24/02/2020 - 11:51

ALBERT
PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-

PUNSOLA-44)

Periodista

Incrementar la biodiversitat del verd urbà permetria augmentar la presència d'aus passeriformes a les ciutats mediterrànies. Aquesta és la conclusió principal d' un estudi científic realitzat a la ciutat de Valls per investigadors del grup de recerca en Conservació, Biodiversitat i Canvi Global de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA-UAB) encapçalats per Jaume Marlès. Aquest estudi pioner aporta algunes claus als gestors i tècnics per afavorir la naturalització de les ciutats.

Quin ha estat l'origen d'aquest estudi?

Treballo en una empresa de gestió d'espais verds a Valls, ciutat en la què també visc, i estic al carrer diàriament observant la fauna i la vegetació. A més, col·laboro amb l'ICTA en un grup de recerca en biodiversitat. La suma d'aquestes dues circumstàncies em va portar a fer una tesi doctoral quins són els

"L'Índex de governança del verd urbà i pot ser molt útil perquè els gestors urbans puguin prendre decisions precises sobre quin tipus de verd plantar per aconseguir uns determinats objectius de biodiversitat"

engloba molts elements. Aquest indicador l'hem anomenat Índex de governança del verd urbà i pot ser molt útil perquè els gestors urbans puguin prendre decisions precises sobre quin tipus de verd plantar per aconseguir uns determinats objectius de biodiversitat.

L'estudi es centra sobre els nius dels ocells passeriformes (<https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0130053.xml>) com la cadenera, el gafarró, la merla o el tallarol.

factors relacionats amb vegetació que incideixen en augmentar la biodiversitat dintre de la ciutat. Entre aquests factors, cal destacar la capacitat de determinades plantes d'oferir espais de refugi a diferents espècies i també el fet que proporcionin aliment a aquestes espècies. Igualment, la tesi estudia un indicador de biodiversitat complex que

By [Pierre Dalous](https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Kookaburra_81) ([//commons.wikimedia.org/wiki/User:Kookaburra_81](https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Kookaburra_81)) - Treball propi, [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0>), [Link](https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=22525310) (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=22525310>)

"Els ocells triaven els arbres amb poda de brocada, que és la poda severa, i també arbres que produïen fruits comestibles, però no mostraven preferència per aquells arbres que habitualment són atacats per invertebrats que es converteixen en plaga"

Quins són els principals resultats de l'estudi?

Hem observat al centre històric de Valls que increment de la diversitat en el verd urbà atrau aus passeriformes. Els ocells de la família dels fringíl·lids

(<https://ca.wikipedia.org/wiki/Fring%C3%ADl%C2%B7lids>) (cadenera, verdum i gafarró) i els sílvids (<https://ca.wikipedia.org/wiki/S%C3%ADlvids>) (tallarol de casquet i tallarol de cap negre) presentaven seleccions diferents d'arbres. Els fringíl·lids (<https://ca.wikipedia.org/wiki/Fring%C3%ADl%C2%B7lids>) buscaven significativament la mèlia ([https://ca.wikipedia.org/wiki/M%C3%A8lia_\(arbre\)](https://ca.wikipedia.org/wiki/M%C3%A8lia_(arbre))) i l'altea (https://ca.wikipedia.org/wiki/Hibisc_de_S%C3%ADria), i en canvi els sílvids no.

En general, els ocells triaven els arbres amb poda de brocada, que és la poda severa, i també arbres que produïen fruits comestibles, però no mostraven preferència per aquells arbres que habitualment són atacats per invertebrats que es converteixen en plaga. Aquests ocells durant l'època de cria modifiquen la seva dieta alimentària i es fan insectívors perquè necessiten proteïna que la troben en els insectes, o sigui que busquen l'aliment fora de la zona on nidifiquen.

Quin ha estat el mètode de l'estudi?

L'objectiu era veure en quines espècies arbòries i arbustives tendeixen els ocells a nidificar. El mètode de treball de l'estudi ha consistit en recollir nius d'ocells. En aquesta acció s'agafaven diverses dades: alçada on s'havia trobat el niu; espècie de l'arbre o arbust; on estava ubicada aquesta espècie dins la ciutat; quin tipus de poda se li havia fet. Amb tots els nius -que eren més de 300- es va procedir a identificar a quines espècies d'ocells pertanyien. En un 95%, corresponien a: cadenera, gafarró, verdum, tallarol de casquet, tallarol de capnegre, i merla. Després es va fer una relació estadística d'on tendien a nidificar.

Ha pensat en continuar l'estudi?

Sí, l'ideal seria que aquest estudi, amb el mateix mètode, es pogués repetir a altres ciutats per veure si els resultats s'assemblen o no. La metodologia és extrapolable i per tant perfectament aplicable a d'altres casos tot i que hi haurà diferències tan en les espècies animals com vegetals. Però més enllà dels resultats concrets, una cosa és clara: la gestió del verd, tant en la tria d'espècies com el seu manteniment, influeix enormement en la biodiversitat en qualsevol ciutat.

De Luis García, [CC BY-SA 3.0 es](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/es/deed.en) (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/es/deed.en>), [Enlace](https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=28352182) (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=28352182>)

I dona pautes d'intervenció en aquest àmbit...

L'increment de la diversitat en el verd urbà atrau aus passeriformes, la presència de determinades espècies com la mèlia i l'altea afavoreixen la nidificació, i la poda intensiva de la mèlia i el negundo també fomenta la nidificació"

Efectivament, per augmentar la biodiversitat d'ocells a Valls o a altres ciutats mediterrànies similars, els plans de gestió de la biodiversitat haurien de tenir en compte tres aspectes. Primer, que l'increment de la diversitat en el verd urbà atrau aus passeriformes, tal com s'ha observat en el centre històric. Segon, que la presència de determinades espècies com la mèlia i l'altea afavoreixen la nidificació. I, tercer, que la poda

intensiva de la mèlia i el negundo també fomenta la nidificació, si bé aquest efecte no s'ha detectat en altres espècies com l'altea o el plataner.

A l'hora de dissenyar un jardí o d'enjardinar un espai urbà es pot fer que hi hagi més o menys biodiversitat i també quin tipus de biodiversitat. Detalls com la distribució dels arbres en l'espai són rellevants. No és el mateix plantar arbres aïllats que posar-los en grup, propers els uns als altres. En el darrer cas, s'estimula l'atracció dels ocells.

Un aspecte que també ha analitzat en la tesi, que no en l'estudi, és el material de què estan fets els nius. Què heu descobert?

"El que més ens va sorprendre no és tant la sofisticació de les tres capes, sinó el fet de trobar-hi materials com la llana que en principi no estan disponibles en l'àmbit urbà d'una manera habitual. Tot plegat fa pensar en una orientació força "intel·ligent" i eficaç de la conducta dels ocells"

En el cas dels fringíl·lids vam observar que els nius tenen tres capes. Una primera capa més exterior formada per materials grollers que venien del propi arbre o dels arbres del voltant. Una segona capa amb materials més "selectes" i consistents, com poden ser fils de palmera, o arrels, que ja no venien en tots els casos de l'entorn immediat al niu. I, finalment, una tercera capa amb materials la característica comuna dels quals és que donen escalfor, com plomes, llana i

fins i tot burilles de cigarreta. En el cas dels sílvids el patró era semblant però en lloc de tres capes només n'hi havia dos. En el futur es podrien sotmetre aquestes dades de la composició dels nius a una anàlisi matemàtica per comprovar que realment el patró és sempre així. El que més ens va sorprendre no és tant la sofisticació de les tres capes, sinó el fet de trobar-hi materials com la llana que en principi no estan disponibles en l'àmbit urbà d'una manera habitual. Tot plegat fa pensar en una orientació força "intel·ligent" i eficaç de la conducta dels ocells. L'estudi s'ha publicat a **Urban Forestry and Urban Greening** (<https://www.journals.elsevier.com/urban-forestry-and-urban-greening>).

Sannse at English Wikipedia

Quina rellevància té que hagi sortit en aquest mitjà?

Ha tingut impacte perquè aquest tipus d'estudi no és gaire habitual, més encara: a mi no em consta que s'hagi fet una cosa semblant. La revista se centra sobretot en la gestió dels espais verds a les ciutats i és una publicació influent en el seu camp. Com és habitual en l'àmbit científic, nosaltres vam enviar l'article a aquesta revista i els revisors de la publicació el van analitzar i el van acceptar. En aquest procés et solen suggerir de vegades molts canvis per millorar la peça, però en aquest cas els suggeriments van ser pocs.

Sabem que és bo que hi hagi ocells a les ciutats però, més enllà d'aquesta constatació, algunes espècies són millors que d'altres per alguna raó?

"Si sortim de casa i sentim el cant dels ocells això és positiu. No són pocs els estudis que relacionen la presència de natura a la ciutat -en tots els seus aspectes- amb el benestar dels seus habitants"

Penso que és important que hi hagi totes les espècies, excepte aquelles que ens porten problemes, com és el cas de la presència massiva d'estornells que embruten el mobiliari urbà. Moltes espècies d'ocells arriben des dels espais adjacents a la ciutat i això també és un indicador de la qualitat del sistema urbà en molts aspectes.

Per exemple, de la nostra qualitat de vida. Si

sortim de casa i sentim el cant dels ocells això és positiu. No són pocs els estudis que relacionen la presència de natura a la ciutat -en tots els seus aspectes- amb el benestar dels seus habitants. Cal pensar que en determinades estacions de l'any els ocells ajuden a limitar la població dels insectes més molestos per a nosaltres.

Creu que als municipis catalans avui hi ha prou consciència sobre aquestes qüestions que està exposant?

"Un fet significatiu és que en els congressos de jardineria i de gestors d'espais verds cada vegada hi ha més ponències sobre biodiversitat"

Penso que estem en un moment inicial respecte a aquest tema. D'una banda cada vegada hi ha més experts, però a nivell general diria que encara hi ha força desconexió. En els propis estudis sobre jardineria, la qüestió de la biodiversitat associada no hi té gaire presència. Com deia, les coses estan canviant i s'ha començat a veure la

importància dels dos aspectes. La ciutat de Barcelona està apostant clarament per aquesta línia, hi ha persones que en saben i s'està aplicant a la gestió de la ciutat. A la resta del país potser s'avança més lentament. Però el més important és que s'avança i un fet significatiu és que en els congressos de jardineria i de gestors d'espais verds cada vegada hi ha més ponències sobre biodiversitat. Els països del nord d'Europa són els que estan a l'avantguarda en aquest camp.

Vostè ha afirmat en més d'una ocasió que cal esborrar les fronteres entre la ciutat i el seu entorn natural. Com es pot fer?

La ciutat és un ecosistema. Hi ha ocells típics d'ambients rocosos i en penya-segats que viuen en edificis perquè és l'espai que més s'assembla als seus hàbitats naturals. Tant la ciutat com el territori adjacent formen un sol àmbit. Els ocells que trobem a Barcelona són els que venen de Collserola i, segons com gestionem la ciutat, farem que vinguin uns o uns altres. El final de la zona edificada i el principi de la zona natural no s'ha d'entendre com una frontera sinó com un punt d'unió (línea ecotònica). A partir d'aquí s'han de desenvolupar corredors biològics, és a dir, que l'arbrat viari i els espais verds estiguin connectats de tal manera que permetin el pas de les espècies amb facilitat tant entre l'espai natural exterior i la ciutat com dintre de la pròpia ciutat. Aquesta és la idea principal.

By [Andreas Trepte](http://photo-natur.de) (<http://photo-natur.de>) - Treball propi, [CC BY-SA 2.5](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5) (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5>), [Link](https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6530319) (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6530319>)

Si algú li digués que naturalitzar és car, què li respondria?

"El final de la zona edificada i el principi de la zona natural no s'ha d'entendre com una frontera sinó com un punt d'unió (línea ecotònica). A partir d'aquí s'han de desenvolupar corredors biològics que permetin el pas de les espècies tant entre l'espai natural exterior i la ciutat com dintre de la pròpia ciutat"

Si cal dissenyar un parc ja es compta amb una inversió, aleshores la despesa s'haurà de fer igualment i es poden aplicar criteris convencionals o criteris de naturalització. Es tracta d'aprofitar els recursos econòmics perquè aportin un benefici col·lectiu. No crec que aquesta opció comporti un increment de la despesa, però fins i tot si cal gastar una mica més de diners, els serveis ecosistèmics que s'obtenen són un guany important pel benestar i pel patrimoni de la ciutat.

L'Organització Mundial de la Salut recomana uns

determinats metres quadrats de verd per habitant, per alguna raó ho fa.

¿Quina relació hi veu entre el canvi climàtic i la naturalització de les ciutats?

La presència del verd modera la temperatura de l'espai urbà. Els arbres proporcionen un elevat nivell de confort en determinats carrers sobretot a l'estiu. D'altra banda el canvi climàtic ens obliga a pensar molt bé en quines espècies triem perquè probablement l'adaptació de les espècies que hi ha ara no serà la mateixa en el futur. Això obliga a gestors i tècnics a pensar molt bé els criteris de selecció.

Etiquetes: [Biodiversitat](#) (/etiquetes/biodiversitat)
[ocells](#) (/etiquetes/ocells)

Share 474

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/entrevista/jaume-marles-a-valls-hem-demostrat-que-lincrement-de-la-diversitat-en-el-verd-atrau-aus-a>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/entrevista/jaume-marles-a-valls-hem-demostrat-que-lincrement-de-la-diversitat-en-el-verd-atrau-aus-a>)

Relacionats

Notícia

Els ocells estan canviant la manera de cantar durant el confinament (/noticia/els-ocells-estan-canviant-la-manera-de-cantar-durant-el-confinament)

(/noticia/els-ocells-estan-canviant-la-manera-de-cantar-durant-el-confinament) Els ocells estan variant

de comportament i el pronòstic és que en creixi la població: és la resposta a un ecosistema en què tenen menys interrupcions

Notícia

Un estudi valora els serveis ecosistèmics de 200.000 arbres viaris de Barcelona (/noticia/un-estudi-valora-els-serveis-ecosistemics-de-200000-arbres-viaris-de-barcelona)

(/noticia/un-estudi-valora-els-serveis-ecosistemics-de-200000-arbres-viaris-de-barcelona)

Un estudi estima la quantitat de purificació de l'aire, la mitigació de les escorrenties i la regulació de la temperatura proporcionada per uns 200.000 arbres del viari de Barcelona.

Notícia

El canvi climàtic ja afecta a la dinàmica de les migracions (/noticia/el-canvi-climatic-ja-afecta-a-la-dinamica-de-les-migracions)

(/noticia/el-canvi-climatic-ja-afecta-a-la-dinamica-de-les-migracions) El recompte d'aus hivernants als diferents parcs naturals de les

Illes Balears ha conclòs amb un cens de 16.061 aus de 70 espècies diferents i confirma que el canvi climàtic ja afecta a la dinàmica de les migracions.

Butlletí

Correu electrònic *

Subscriu

[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

Diputació
Barcelona

(<http://www.diba.cat>)

[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)

[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)

[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)

[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)

[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)

[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)

[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)

(<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>)

(<http://www.twitter.com/xarxasost>)

(<http://youtube.com/xarxasost>)

([rss.xml](#))
